

Wtorek, 23 września 2008 r.

Proces boloński i mobilność studentów

P6_TA(2008)0423

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 września 2008 r. w sprawie procesu bolońskiego i mobilności studentów (2008/2070(INI))

(2010/C 8 E/04)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 149 oraz art. 150 Traktatu WE,
  - uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Realizacja Programu Modernizacji dla Uniwersytetów: Edukacja, Badania Naukowe i Innowacje”, (COM(2006)0208),
  - uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Mobilizowanie potencjału umysłowego Europy: umożliwianie uniwersytetom wniesienia pełnego wkładu do Strategii Lizbońskiej”, (COM(2005)0152),
  - uwzględniając sprawozdanie zatytułowane „Skoncentrowanie się na strukturach szkolnictwa wyższego w Europie 2006/07: Krajowe tendencje dotyczące procesu bolońskiego”, Eurydice, Komisja Europejska, 2007 r.,
  - uwzględniając badanie Eurobarometru z marca 2007 r. na temat „Postrzegania reform szkolnictwa wyższego”,
  - uwzględniając swoje stanowisko z pierwszego czytania przyjęte w dniu 25 września 2007 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie tworzenia i rozwoju statystyk z dziedziny edukacji i uczenia się przez całe życie ⁽¹⁾,
  - uwzględniając rezolucję Rady z dnia 23 listopada 2007 r. w sprawie unowocześniania szkół wyższych, by zwiększyć konkurencyjność Europy w światowej gospodarce opartej na wiedzy,
  - uwzględniając konkluzje Prezydencji przyjęte na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniach 13 i 14 marca 2008 r.,
  - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji oraz opinię Komisji Budżetowej (A6-0302/2008),
- A. mając na uwadze, że proces boloński ma na celu stworzenie do roku 2010 Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, obejmującego reformy szkolnictwa wyższego, zniesienie istniejących przeszkód w mobilności studentów i nauczycieli, a także poprawę jakości, atrakcyjności i konkurencyjności szkolnictwa wyższego w Europie,
- B. mając na uwadze, że mobilność studentów i jakość edukacji powinny pozostać jednymi z podstawowych elementów procesu bolońskiego,
- C. mając na uwadze, że mobilność studentów tworzy nowe wartości kulturalne, społeczne i naukowe oraz oferuje możliwości rozwoju osobistego, a także podnosi standardy naukowe i zwiększa zatrudnienie na szczeblu krajowym i międzynarodowym,
- D. mając na uwadze, że mobilność znajduje się nadal poza zasięgiem wielu studentów, naukowców i innych pracowników, zwłaszcza w nowszych państwach członkowskich, głównie z powodu niewystarczających stypendiów, oraz mając na uwadze że przeszkody są powszechnie znane i różne zainteresowane strony wielokrotnie wskazywały na nie w trakcie dyskusji,

⁽¹⁾ Dz.U. C 219 E z 20.8.2008, str. 68.

Wtorek, 23 września 2008 r.

- E. mając na uwadze, że odpowiedniemu finansowaniu kosztów nauki, utrzymania, a także mobilności studentów należy poświęcić szczególną uwagę,
- F. mając na uwadze, że Parlament nieustannie uznaje mobilność studentów za swój budżetowy priorytet i usiłuje zapewnić właściwy poziom środków na programy wspólnoty w zakresie edukacji; mając na uwadze jego nieugięte stanowisko w tej sprawie, które – pomimo cięć dokonanych przez Radę na wnioski Komisji – doprowadziło do zwiększenia środków na programy „Uczenie się przez całe życie” i Erasmus Mundus, wynegocjowanych w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2007-2013 oraz w ramach najnowszych procedur budżetowych,
- G. mając na uwadze, że wiarygodne dane statystyczne dotyczące mobilności studentów są potrzebne w celu obserwowania, porównywania i dokonywania oceny, a także opracowywania odpowiednich kierunków polityki i środków,
- H. mając na uwadze, że tak samo niezbędne dla tego procesu jest uznawanie innych nieformalnych i pozaformalnych form kształcenia, przy czym kształcenie dorosłych odgrywa w tym procesie znaczną rolę,
- I. mając na uwadze, że bariery administracyjne, finansowe czy też językowe nie powinny stać na przeszkodzie mobilności,
- J. mając na uwadze, że mobilność sprzyja uczeniu się języków obcych i poprawie ogólnych umiejętności komunikacyjnych,
- K. mając na uwadze, że pilną kwestią jest zmodernizowanie uniwersytetów i przeprowadzenie reform dotyczących jakości, struktur studiów, innowacji i elastyczności,
- L. mając na uwadze, że jakość nauczania jest tak samo ważna, jak jakość badań naukowych i musi zostać zreformowana i unowocześniona w całej Unii Europejskiej oraz że te dwa elementy są ze sobą ściśle związane,
- M. mając na uwadze, że różnorodność krajowych systemów uznawania znacznie utrudnia równe traktowanie studentów, tworzenie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i rynku pracy Unii Europejskiej,
- N. mając na uwadze, że mobilność może być hamowana zarówno z powodu nieuznawania odbytych kursów, jak i braku odpowiedników uzyskanych ocen,
- O. mając na uwadze, że równie pilną kwestią jest wdrożenie, koordynowanie i promowanie spójnego podejścia wśród państw, które podpisały proces boloński,
- P. mając na uwadze, że proces boloński musi prowadzić do powstania nowego, postępowego modelu edukacji gwarantującego powszechny dostęp do kształcenia, którego głównym celem będzie przekazywanie wiedzy i wartości i który stworzy prawdziwe społeczeństwo przyszłości, świadome i wolne od nierówności społecznych,
1. uważa, że zwiększenie mobilności studentów i poprawa jakości różnych systemów edukacji powinny być priorytetami w kontekście ponownego określenia głównych celów procesu bolońskiego na okres po 2010 r.;
  2. podkreśla, że w celu osiągnięcia mobilności studentów należy podjąć działania z różnych obszarów tej polityki; niektóre aspekty mobilności wykraczają poza zakres szkolnictwa wyższego i dotyczą obszaru spraw społecznych, finansowych, a także polityki imigracyjnej i wiz;
  3. z zadowoleniem przyjmuje starania państw członkowskich podejmowane w ramach współpracy międzyrządowej w celu poprawy jakości i konkurencyjności edukacji w UE, zwłaszcza poprzez propagowanie mobilności, zapewnienie uznawania kwalifikacji i zapewnienie jakości, w szczególności biorąc pod uwagę ograniczone pole manewru wynikające z małej rezerwy pozostawionej w dziale 1a ram finansowych;
  4. jest przekonany, że należy kontynuować konsultacje prowadzone z zainteresowanymi stronami; niezbędna jest współpraca instytucji i przedstawicieli studentów w celu zniesienia pozostałych przeszkód stojących na drodze mobilności i wdrożenia procesu bolońskiego oraz problemów z jakością;

Wtorek, 23 września 2008 r.

5. zwraca uwagę, że podczas wdrażania procesu bolońskiego szczególną uwagę należy zwrócić na wzmocnienie współpracy i koordynacji dotyczącej Europejskiej Przestrzeni Badawczej;

Mobilność studentów: jakość i skuteczność

6. podkreśla pilną potrzebę stworzenia porównywalnych i rzetelnych statystyk na temat mobilności i profilu społeczno-ekonomicznego studentów: wspólnych wskaźników, kryteriów i analiz, w celu przezwyciężenia dotychczasowego braku danych i promowania wymiany dobrych praktycznych wzorców;

7. wzywa uniwersytety do poprawienia i uproszczenia informacji udostępnianych w Internecie i poza nim zarówno przyjeżdżającym, jak i wyjeżdżającym studentom; wzywa uniwersytety i krajowe agencje programu Erasmus do współpracy z organizacjami studenckimi w celu udostępnienia niezbędnych informacji we właściwym czasie; wzywa uniwersytety do wspierania prawa studentów zgodnie ze zobowiązaniami, których podjęły się przystępując do Karty Uczelni Erasmusa;

8. podkreśla, że w celu osiągnięcia celów procesu bolońskiego konieczna jest wzajemność w przepływie studentów i wykładowców; podkreśla różnice w obecnych tendencjach, a zwłaszcza słabą mobilność w kierunku państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 r. i 2007 r.;

9. zwraca uwagę na znaczenie wspierania społecznej, kulturalnej i językowej integracji przyjeżdżających studentów;

10. podkreśla, że poprawa znajomości języków obcych jest znaczącą zaletą i jednym z argumentów przemawiających za mobilnością studentów; podkreśla znaczenie intensywnych kursów językowych dla przyjeżdżających studentów, przed czy też w trakcie poszczególnych okresów studiów odbywanych w ramach programu Erasmus;

Reforma szkolnictwa wyższego i modernizacja uniwersytetów: jakość, innowacja i elastyczność

11. wzywa uniwersytety w Unii do podjęcia innowacyjnych, dalekosiężnych i zorganizowanych reform programowych, jako że ambitne i wysokiej jakości treści oraz restrukturyzacja organizacji są fundamentalne dla mobilności studentów oraz ich większej elastyczności; postuluje, aby na wszystkich studiach dyplomowych wprowadzono „okres studiów za granicą” w celu umożliwienia studentom zagranicznego wyjazdu;

12. zwraca się o położenie nacisku na konieczność stworzenia wspólnych europejskich programów doktoranckich w celu wsparcia mobilności doktorantów i promowania europejskiego doktoratu jako renomowanej marki;

13. podkreśla fundamentalną rolę jakości i doskonałości szkolenia, mając na uwadze, że ich rozwój i kształcenie ustawiczne kwalifikowanych wykładowców ze wszystkich dziedzin są niezbędne w celu zapewnienia atrakcyjności i efektywności tych dziedzin i realizacji celów procesu bolońskiego;

14. ponownie podkreśla potrzebę prowadzenia bardziej ponadnarodowego dialogu oraz wymiany informacji i doświadczeń w celu ułatwienia konwergencji kształcenia nauczycieli, w tym kształcenia nauczycieli szkół podstawowych i skutecznego ustawicznego rozwoju zawodowego;

Finansowanie i inwestowanie w mobilność studentów oraz wymiar społeczny

15. należy udzielać specjalnej pomocy studentom z grup społecznych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, na przykład oferując im niedrogie i godne warunki mieszkaniowe; mając na uwadze, że często niezbędne jest dodatkowe wsparcie po przybyciu na miejsce;

16. proponuje wprowadzenie zharmonizowanej europejskiej legitymacji studenckiej ułatwiającej poruszanie się i umożliwiającą studentom uzyskiwanie zniżek na zakwaterowanie i koszty utrzymania;

Wtorek, 23 września 2008 r.

17. wzywa państwa członkowskie i właściwe organy do zapewnienia równego i uniwersalnego dostępu do mobilności dzięki prostym, elastycznym i przejrzystym procedurom przyznawania stypendiów oraz dodatkowemu wsparciu finansowemu w przypadku mieszkania w miastach o wysokich kosztach pobytu oraz dla potrzebujących studentów; uważa za kluczowe, aby wsparcie było udzielane przed wyjazdem studenta, tak aby uniknąć jego nadmiernego obciążania;

18. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w kontekście średniookresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych przewidzianych w deklaracji załączonej do porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami można by rozważyć zwiększenie puli środków finansowych przewidzianych na programy z zakresu edukacji, a zwłaszcza na stypendia w ramach programu Erasmus w zależności od wyników monitorowania i oceny programu;

19. zwraca uwagę, że należy wprowadzić i promować nowe środki finansowania mobilności studentów, takie jak pożyczki nieoprocentowane czy dające się przenosić;

20. wzywa europejskie uniwersytety do współpracy z sektorem prywatnym (np. organizacje ekonomiczne i biznesowe takie jak izby handlowe) w celu znalezienia nowych efektywnych mechanizmów współfinansowania mobilności studentów we wszystkich cyklach (licencjat, magisterium, doktorat) i dokonania w ten sposób poprawy jakości systemów edukacyjnych;

21. proponuje nawiązanie owocnego dialogu i przeprowadzenie dwustronnej wymiany doświadczeń między przedsiębiorstwami i uniwersytetami w celu rozwinięcia innowacyjnego partnerstwa i rozważenia nowych sposobów współpracy;

Jakość i pełne uznawanie dyplomów

22. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia europejskich systemów odniesienia (bolońskie ramy kwalifikacji, europejskie ramy kwalifikacji kształcenia ustawicznego, europejskie normy i wytyczne dotyczące zapewnienia jakości oraz konwencja lizbońska o uznawaniu kwalifikacji) w celu utworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego;

23. podkreśla w związku z tym pilną konieczność wdrożenia zrozumiałego, jednolitego i efektywnego systemu transferu punktów ECTS, tak aby dzięki jednym wspólnym ramom prawnym kwalifikacje studentów i wykładowców mogły być łatwo transferowane w całej Europie;

24. podkreśla, że system trzech cykli kształcenia (studia licencjackie, magisterskie i doktoranckie) mógłby stać się bardziej elastyczny zwłaszcza dzięki zastosowaniu systemu „4 + 1” zamiast „3 + 2” dla pierwszego i drugiego cyklu; zauważa, że na niektórych kierunkach byłoby to bardziej odpowiednie, aby zwiększyć mobilność i szanse zatrudnienia absolwentów;

25. wzywa do przyznania punktów – w ramach europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS) – za odbycie praktyk i zdobycie podobnych nieformalnych czy pozaformalnych doświadczeń z zakresu mobilności zatwierdzonych przez uniwersytety, uznając je za integralną część programów nauczania;

Wdrażanie procesu bolońskiego we wszystkich zainteresowanych krajach

26. wzywa właściwe organy państw członkowskich, a także europejskie uniwersytety do zachęcania do wymiany najlepszych praktycznych wzorców i inicjatyw uświadamiających i popierania ich;

27. domaga się od państw członkowskich ułatwienia i zmniejszenia kosztów procedur wizowych dla mobilnych studentów, szczególnie jeżeli chodzi o państwa członkowskie bardziej wysunięte na wschód i państwa kandydujące zgodnie z dyrektywami UE dotyczącymi wiz;

*

* *

28. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich.